

Комітет Верховної Ради
України з питань бюджету

*Щодо законопроектів №№15340,
15341, 15342*

На розгляді Комітету Верховної Ради України з питань бюджету знаходиться проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо фінансового забезпечення гарантій учасників забезпечення життєдіяльності населення, функціонування держави та критичної інфраструктури на територіях активних бойових дій», реєстр.№ 15341 від 22.06.2026 (далі – Законопроект № 15341).

Законопроект № 15341 взаємопов'язаний із:

проектом Закону України «Про статус учасників забезпечення життєдіяльності населення, функціонування держави та критичної інфраструктури на територіях активних бойових дій, гарантії їх соціального захисту», реєстр.№ 15340 від 22.06.2026 (далі – Законопроект № 15340);

проектом Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо реалізації Закону України "Про статус учасників забезпечення життєдіяльності населення, функціонування держави та критичної інфраструктури на територіях активних бойових дій, гарантії їх соціального захисту"», реєстр.№ 15342 від 22.06.2026 (далі – Законопроект № 15342).

Асоціація міст України розглянула Законопроекти №№ 15340, 15341, 15342 і повідомляє наступне.

Щодо Законопроекту № 15341

Основними недоліками Законопроекту № 15341, які потребують усунення є:

- покладання нових видаткових повноважень на місцеві бюджети без гарантованого державного фінансування (зміни до статті 89 Бюджетного кодексу України (далі – БКУ));
- необов'язковий характер субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам (зміни до статті 97 БКУ);

- надто широкі та нечіткі напрями видатків та залежність гарантованих державою соціальних гарантій від фінансової спроможності територіальних громад (зміни до статті 103-7);
- відсутність належного фінансово-економічного обґрунтування.

Щодо Законопроектів № 15340, 15342

Законопроекти № 15340, а саме норма про доповнення Закону України «Про оплату праці» новою статтею 10-4, та в цілому Законопроект № 15342 фактично пропонують звільнити від оподаткування ПДФО майже всі види доходів осіб, які отримують відповідний статус, але **не містить жодного механізму компенсації втрат місцевих бюджетів**. Це означає, що законопроекти передбачають фінансування державної соціальної гарантії за рахунок коштів територіальних громад, що фактично означає перекладання державних фінансових зобов'язань на місцеве самоврядування без визначення відповідного джерела компенсації.

В умовах війни, коли місцеві бюджети працюють на межі своїх фінансових можливостей, забезпечують безперебійну роботу закладів освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, комунальної інфраструктури, допомагають Силам безпеки і оборони та відновлюють пошкоджені об'єкти, вилучення їх основного бюджетоутворюючого доходу є неприпустимим.

Якщо місцеве самоврядування втрачає надходження ПДФО, то воно втрачає можливість своєчасно виплачувати заробітну плату працівникам бюджетної сфери, оплачувати енергоносії, утримувати комунальні заклади та забезпечувати мешканців базовими публічними послугами. Соціальні гарантії мають фінансуватися державою, а не за рахунок погіршення фінансової спроможності місцевого самоврядування.

Щодо відповідності законодавчих ініціативи стратегічним документам

Звертаємо увагу, що будь-які законодавчі ініціативи, що стосуються бюджетної та податкової політики мають відповідати:

- зобов'язанням, які Україна задекларувала у Меморандумі про економічну та фінансову політику (лист № 4130/0/2-26 від 13.02.2026) в рамках спільної з Міжнародним валютним фондом програми Механізму розширеного фінансування, а саме *«Ми продовжуватимемо уникати будь-яких податкових субсидій, стимулів або інших адміністративних заходів, що розмивають базу оподаткування, і утримуватимемося від введення нових категорій платників податків в існуючі преференційні режими.»*;

- пріоритетним напрямками податкової та бюджетної політики, які визначені Урядом в Бюджетній декларації на 2027–2029 роки, затвердженій постановою Кабінету Міністрів України від 17 червня 2026 року № 793, а саме:

«Заходи податкової політики та адміністрування не будуть негативно впливати на базу податкових надходжень, а також включати нові категорії платників податків до існуючих пільгових режимів.»;

«Державна бюджетна політика щодо місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин у 2027–2029 роках буде спрямована на створення передумов для зміцнення фінансової спроможності територіальних громад з урахуванням наслідків збройної агресії та потреб відновлення.».

- стратегічним цілям та завданням, визначеним Стратегією реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2026 року № 217-р, а саме:

«Державний та місцевий бюджети ефективно виконуються в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення.»;

«Формування ресурсної бази органів місцевого самоврядування відповідно до закріплених повноважень за принципом субсидіарності.».

- пріоритетам державної податкової політики, визначеним Національною стратегією доходів до 2030 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1218-р, а саме:

«Провести інвентаризацію наявних в Україні податкових пільг та стимулів, надати оцінку їх ефективності. Результатом такого аналізу має стати рішення про збереження чи негайне або поступове скасування пільги.»;

«Недопущення запровадження економічно необґрунтованих пільг та преференцій, які не передбачають забезпечення соціальної справедливості або економічного зростання.»;

«Перегляд пільг з ПДФО, спеціальних умов оподаткування та виключень з податкової бази з метою їх раціоналізації та впорядкування.».

Асоціація міст України зазначає, що Законопроекти №№ 15340, 15341 та 15342 у запропонованій авторами редакції **не можуть бути підтримані без передбачення компенсації втрат місцевим бюджетам** та потребують доопрацювання. У зв'язку з цим Асоціація міст України просить Комітет Верховної Ради України з питань бюджету **рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду Законопроекти №№ 15340, 15341 та 15342 повернути суб'єктам права законодавчої ініціативи на суттєве доопрацювання з урахуванням висловлених зауважень.**

Виконавчий директор

Олександр СЛОБОЖАН

Палійчук Тетяна +380 (95) 704 8544,
t.paliichuk@auc.org.ua

